

Sag C-922/19**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

17. december 2019

Forelæggende ret:

Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandene)

Afgørelse af:

13. december 2019

Appellant:

Stichting Waternet

Indstævnt:

MG

Hovedsagens genstand

Hovedsagen vedrører en tvist mellem Stichting Waternet (stiftelsen Waternet, herefter »Waternet«), en drikkevandsvirksomhed, og MG, en privat, der er flyttet, og angår spørgsmålet, om Waternets levering af drikkevand er en levering uden forudgående anmodning, og, såfremt dette er tilfældet, om der herved er opstået en betalingsforpligtelse for MG.

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Denne anmodning i henhold til artikel 267 TEUF vedrører for det første fortolkningen af artikel 9 i direktiv 97/7/EF og artikel 27 i direktiv 2011/83/EU, sammenholdt med artikel 5, stk. 5, i direktiv 2005/29/EF og nr. 29 i bilag I til sidstnævnte direktiv, nærmere bestemt af begrebet »levering uden forudgående anmodning (af drikkevand)«. En sådan levering er en forbudt urimelig handelspraksis. For det andet spørges der, om de nævnte direktivbestemmelser er til hinder for, at der er kommet en aftale i stand.

Præjudicielle spørgsmål

1. Skal artikel 9 i direktivet om fjernsalg og artikel 27 i direktivet om forbrugerrettigheder, sammenholdt med artikel 5, stk. 5, i direktivet om urimelig handelspraksis og nr. 29 i bilag I til sidstnævnte direktiv, fortolkes således, at der er tale om en levering uden forudgående anmodning i disse bestemmelsers forstand, såfremt drikkevandsvirksomhedens handelspraksis består i følgende:

(i) drikkevandsvirksomheden er ved lov (a) inden for det distributionsområde, der er tildelt den, enebeføjet og forpligtet til at levere drikkevand ved hjælp af ledninger og (b) forpligtet til på anmodning at afgive tilbud om tilslutning til den offentlige drikkevandsforsyning og afgive et tilbud om levering af drikkevand,

(ii) drikkevandsvirksomheden anvender den offentlige drikkevandsforsynings tilslutning til forbrugers bolig, således som den fandtes, før forbrugeren flyttede ind, hvorved der er tryk på vandledningerne i forbrugers bolig, og hvorved forbrugeren ved en aktiv og bevidst handling – der består i at dreje hanen op eller en hertil svarende handling – efter ønske kan aftage drikkevand, også efter at forbrugeren har tilkendegivet, at han ikke ønsker at indgå en aftale om levering af drikkevand, og

(iii) drikkevandsvirksomheden kræver betaling af omkostninger, for så vidt forbrugeren ved en aktiv og bevidst handling faktisk har aftaget drikkevand, hvorved de anvendte tariffer er omkostningsdækkende, transparente og ikke-diskriminerende og desuden kontrolleres af myndighederne?

2. Er artikel 9 i direktivet om fjernsalg og artikel 27 i direktivet om forbrugerrettigheder, sammenholdt med artikel 5, stk. 5, i direktivet om urimelig handelspraksis og nr. 29 i bilag I til sidstnævnte direktiv, til hinder for, at det antages, at der mellem drikkevandsvirksomheden og forbrugeren kommer en aftale om levering af drikkevand i stand, såfremt (i) forbrugeren som gennemsnitsforbrugeren i Nederlandene ved, at der er omkostninger forbundet med levering af drikkevand, (ii) forbrugeren over en lang periode ikke desto mindre regelmæssigt forbruger drikkevand, (iii) forbrugeren, også efter at have modtaget et velkomstbrev fra drikkevandsvirksomheden, fået tilsendt regninger og rykkerskrivelser fortsætter med at bruge vand, og (iv) forbrugeren, efter at en ret har givet tilladelse til at afbryde drikkevandstilslutningen til boligen, tilkendegiver, at han faktisk ønsker at indgå en aftale med drikkevandsvirksomheden?

Anførte EU-retlige bestemmelser

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF af 20. maj 1997 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler vedrørende fjernsalg: 16. betragtning, artikel 9 og 14

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (»direktivet om urimelig handelspraksis«): 6., 7., og 17. betragtning, artikel 5-9 og 15, bilag I, nr. 29

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder, om ændring af Rådets direktiv 93/13/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF samt om ophævelse af Rådets direktiv 85/577/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF: 60. betragtning, artikel 3, 4 og 27

Anførte nationale bestemmelser

Burgerlijk Wetboek (den borgerlige lovbog, herefter »BW«): artikel 7:7, stk. 2 (gamle), artikel 7:7, stk. 2 (nugældende)

Wet van 18 juli 2009, houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (Drinkwaterwet) (lov af 18. juli 2009 om nye bestemmelser vedrørende produktion og distribution af drikkevand og organiseringen af den offentlige drikkevandsforsyning (drikkevandsloven): artikel 1, 3, 4, 5, 8, 9, 10-13

Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, van 17 april 2012, nr. IENM/BSK-2012/14677, houdende regels met betrekking tot het afsluiten van kleinverbruikers van drinkwater (Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater) (ordning fastsat af statssekretæren for infrastruktur og miljø af 17. april 2012 nr. IENM/BSK-2012/14677 om regler for afbrydelse af drikkevandsforsyningen til små forbrugere af drikkevand): artikel 2, 3, 4, 6

Besluit van 23 maj 2011, houdende bepalingen inzake de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (bekendtgørelse af 23.5.2011 af bestemmelser vedrørende produktion og distribution af drikkevand og organiseringen af den offentlige drikkevandsforsyning (drikkevandsbekendtgørelsen)

Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 14 juni 2011, nr. BJZ2011046947 houdende nadere regels met betrekking tot enige onderwerpen inzake de voorziening van drinkwater, warm tapwater en huishoudwater (ordning fastsat af statssekretæren for infrastruktur og miljø den 14. juni 2011 med nærmere bestemmelser vedrørende forsyningen med drikkevand, varmt ledningsvand og husholdningsvand (drikkevandsordningen)

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

- 1 Såfremt en forbruger flytter, er det i Nederlandene praksis, at boligens drikkevandstilslutning ikke (direkte) afbrydes, uanset den fraflyttende beboer ikke har opsagt sin aftale med drikkevandsvirksomheden, og den indflyttende beboer (endnu) ikke har indgået aftale med drikkevandsvirksomheden. Denne praksis skyldes blandt andet drikkevandsvirksomhedens lovbestemte pligt til at anvende en praksis, der skal forhindre, at en forbruger bliver udelukket fra den offentlige drikkevandsforsyning.
- 2 MG har fra september 2012 beboet en bolig i Amsterdam (herefter »boligen«). Da han flyttede ind i boligen, havde han ikke anmeldt sig som ny beboer hos Waternet – en virksomhed, der i henhold til drikkevandsloven er enebeføjet til levering af drikkevand via ledninger i Amsterdam kommune – og den forrige beboer havde på dette tidspunkt ikke afmeldt sig. Waternet leverede drikkevand på denne adresse.
- 3 Regningerne for levering af drikkevand i perioden indtil 1. januar 2014 er betalt af den forrige beboer af boligen.
- 4 Den 12. november 2014 sendte Waternet et såkaldt velkomstbrev til MG.
- 5 Fra den 18. november 2014 har Waternet sendt regningerne for levering af drikkevand i perioden fra 1. januar 2014 til MG.
- 6 MG betalte ikke de regninger, som Waternet fremsendte for perioden fra 1. januar 2014 til 18. november 2016.
- 7 Waternet anlagde sag MG ved rechtbank Amsterdam (ret i første instans), i første række med påstand om betaling for leveret drikkevand. Denne ret frifandt ved dom af 4. november 2016 MG for denne påstand.
- 8 Denne dom appellerede Waternet til andeninstansen, gerechtshof Amsterdam. Ved denne instans nedlagde Waternet påstand om annullation af dommen af 4. november 2016 og om, at MG dømtes til betaling af 283,79 EUR for vandforbruget i perioden fra 1. januar 2014 til 18. november 2016 med tillæg af renter efter loven samt sagens omkostninger. Ved dom af 10. april 2018 stadfæstede gerechtshof Amsterdam dommen.
- 9 Derpå har Waternet indbragt denne dom for Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol, herefter »den forelæggende ret«) med påstand om kassation.

De væsentligste argumenter, der fremføres af hovedsagens parter

- 10 MG har nærmere bestemt anført, at han ikke har indgået nogen aftale med Waternet, og at Waternet har leveret ham drikkevand, selv om han ikke havde anmodet herom.
- 11 Waternet har for det første anført, at gerechtshof Amsterdam er gået ud fra en forkert retsopfattelse med hensyn til begrebet »uden forudgående anmodning« som omhandlet i BW's artikel 7:7, stk. 2, (nugældende). Ifølge Waternet kan der ikke tales om »uden forudgående anmodning«, såfremt forbrugeren, der må antages at have behov for vand til sin bolig, selv vælger at få vand ved at benytte sig af vandforsyningsvirksomhedens lovbestemte tilslutnings- og leveringspligt. Sådan er det i al fald i Nederlandene, hvor vandforsyningsvirksomheden som monopolindehaver opererer på et marked med regulerede tariffer og uden markedsindvirkning, hvorfor der i princippet ikke kan være tale om nogen aggressiv handelspraksis. Desuden er det vigtigt, at vandforsyningsvirksomheden ikke har nogen reel mulighed for at forhindre vandforbruget. Videre har Waternet anført, at BW's artikel 7:7, stk. 2, (gamle) ikke finder anvendelse på levering af drikkevand og heller ikke er til hinder for, at forbruget af drikkevand medfører, at der kommer en aftale i stand.
- 12 Waternet har for det andet anført, at gerechtshof Amsterdam med urette har udtalt, at der ikke er kommet nogen aftale i stand mellem Waternet og MG. Ifølge Waternet har gerechtshof Amsterdam ikke taget hensyn til den omstændighed, at (i) MG vidste, at levering af drikkevand ikke er gratis, at (ii) MG i næsten fire år regelmæssigt brugte drikkevand, at (iii) MG ikke desto mindre fortsatte med at bruge vand efter at have modtaget velkomtbrevet fra Waternet og de påfølgende regninger og rykkere, og (iv) at MG, efter at en ret havde givet tilladelse til at afbryde boligens drikkevandstilslutning, tilkendegav, at han ønskede at indgå en aftale med Waternet.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

Spørgsmål 1

- 13 Den forelæggende ret har bemærket, at den må efterprøve, om Waternets handelspraksis er urimelig på grund af, at der er tale om levering af drikkevand uden forudgående anmodning.
- 14 Retten fremhæver, at en sådan levering er forbudt i henhold til BW's artikel 7:7, stk. 2, (gamle), som er relevant for bedømmelsen af Waternets krav for perioden 1. januar 2014 til 12. juni 2014, og henhold til BW's artikel 7:7, stk. 2, (nugældende), som er relevant for Waternets krav for perioden fra 13. juni 2014. Leveringer uden forudgående anmodning er ligeledes forbudt efter artikel 5, stk. 5, i direktiv 2005/29 og nr. 29 i bilaget til dette direktiv, artikel 9 i direktiv 97/7 og artikel 27 i direktiv 2011/83.

- 15 Retten anfører, at den pågældende levering af drikkevand har følgende kendetegn:
- 1) Waternet er i henhold til loven enebeføjet og forpligtet til inden for sit distributionsområde at levere vand via vandledninger
 - 2) Waternet er i henhold til loven forpligtet til efter anmodning at afgive tilbud om tilslutning til den offentlige drikkevandsforsyning og til levering af drikkevand
 - 3) Waternet ændrede ikke ved den offentlige drikkevandsforsynings allerede eksisterende tilslutning til MG's bolig. Der var derfor stadig tryk på vandledningerne i MG's bolig, og MG kunne aftage drikkevand, hvis han ville, også efter at han havde givet til kende, at han ikke ønskede at indgå en aftale om levering af drikkevand
 - 4) Waternet fakturerede det drikkevand, som MG havde aftaget, efter tariffer, der var fastsat ved lov.
- 16 Den forelæggende ret bemærker, at efter dens foreløbige opfattelse må spørgsmålet, om der er tale om en levering af drikkevand uden forudgående anmodning, besvares benægtende. Waternets handelspraksis skader således ikke en gennemsnitsforbrugers økonomiske interesser og begrænser heller ikke dennes handlefrihed med hensyn til at aftage drikkevand. Der er heller ikke tale om, at Waternet indirekte skader legitime konkurrenters økonomiske interesser, fordi der hvad angår levering af drikkevand i Nederlandene ikke er tale om markedsindvirkning eller konkurrence. Den her omhandlede levering er da heller ikke nogen handelspraksis, som ønskes forbudt efter direktiv 2005/29.
- 17 Videre anfører den forelæggende ret, at den foreliggende sag på væsentlige punkter adskiller sig fra det tilfælde, der førte til Domstolens dom af 13. september 2018, Wind Tre og Vodafone Italia (C-54/17 og C-55/17, EU:C:2018:710) vedrørende fortolkningen af begrebet »levering uden forudgående anmodning«. Således har den nederlandske forbruger ikke nogen valgfrihed med hensyn til leverandør af drikkevand, der bliver kun udstedt regninger for omkostninger, såfremt forbrugeren foretager en aktiv og bevidst handling, og den nederlandske forbruger er bekendt med, at det er forbundet med omkostninger at få leveret drikkevand. Følgelig er denne dom fra Domstolen ikke relevant for den foreliggende sag.

Spørgsmål 2

- 18 Den forelæggende ret ønsker også oplyst, om de nævnte direktivbestemmelser er til hinder for, at der er kommet en aftale i stand mellem Waternet og MG.
- 19 Den forelæggende ret anfører, at MG vidste, at der var udgifter forbundet med levering af drikkevand, at han ikke desto mindre i næsten fire år regelmæssigt forbrugte drikkevand, at han fortsatte sit forbrug af drikkevand efter at have modtaget velkomstbrevet fra Waternet og de herpå følgende regninger og

rykkerskrivelser, og at han, efter at en ret havde givet tilladelse til afbrydelse af drikkevandstilslutningen, meddelte, at han alligevel ville indgå en aftale med Waternet.

ARBEJDSDOKUMENT